

ALOCUȚIUNE DE DESCHIDERE

Domnilor academicieni și profesori, stimați invitați, dragi colegi,

Permiteți-mi, mai întâi, să adresez un cuvânt de bun venit tuturor celor care au răspuns cu căldură invitației noastre, cercetătorilor și universitarilor din țară și din străinătate, oaspeților de la Cosenza, Bari sau Köln, precum și colegilor de la București, Iași, Timișoara, Oradea și Craiova, pentru care Clujul devine, la fiecare început de toamnă, un punct obligatoriu pe harta manifestărilor științifice de rezonanță. Să nu-i uităm nici pe descendenții lui Sextil Pușcariu cu care ne reîntâlnim azi. Casa lui Sextil Pușcariu, lăcașul vechiului Muzeu al Limbii Române, își deschide, așadar, și în acest an larg porțile.

Salutăm prezența în mijlocul nostru a Domnului primar Emil Boc, care a îmbrățișat din nou, cu același entuziasm, ideea reuniunii noastre științifice, „Zilele Sextil Pușcariu”, înscrise sub genericul „Cluj-Napoca 2021 – Capitală culturală europeană”. Este meritoriu faptul că științele umaniste, filologia în speță, se bucură tot mai mult de atenția și simpatia oficialităților locale, decise să se implice efectiv în ceea ce ar putea conferi Clujului un blazon inconfundabil de noblețe spirituală.

Ne onorează cu participarea Domniei Sale academicianul Eugen Simion, președintele Secției de Filologie și Literatură a Academiei Române, arhitectul marilor proiecte istorico-literare din ultimele decenii – ne gândim doar la *Dicționarul general al literaturii române* și la colecția „Pleiade” –, construcții monumentale la care nu am pregetat să punem umărul. Credem că cercetătorii clujeni și-au etalat, în această privință, numai o parte din potențialul de care dispun.

Suntem bucuroși de reîntâlnirea cu Domnul academician Ioan-Aurel Pop, rectorul de astăzi al Universității clujene, rectitorită cu 95 de ani în urmă, sub o nouă zodie, de patronul și șeful de școală înscris pe genericul acestei conferințe. Îi admirăm invitatului nostru obstinția cu care încearcă să demonstreze că istoria noastră nu se poate rescrie numai dintr-un unghi deconstructiv, brutal demitologizant.

Îmi exprim, de asemenea, plăcerea de a-l saluta în mijlocul nostru și pe Domnul academician Emil Burzo, fizician de excepție, președintele filialei Cluj a Academiei Române, care ne este alături în toate aceste proiecte.

Nu în ultimul rând, agreăm prezența aici a colegului nostru, profesorul Gheorghe Chivu, membru corespondent al Academiei Române, alături de care am conceput – și vom continua să o facem – multe lucrări filologice de referință.

Prima ediție a „Zilelor Sextil Pușcariu”, desfășurată în urmă cu doi ani, a fost gândită ca un tip de manifestare științifică ce-și refuză în primul rând festivismul, celebrarea unei personalități exclusiv la date calendaristice rotunde, cu o tentă voit hagiografică. Paleta bogată a studiilor pușcariene care a fost abordată în ediția inaugurală din 2013, unghiul novator al comunicărilor privind moștenirea lingvistică și istorico-literară a lui Sextil Pușcariu, decelarea căilor multiple de cercetare umanistă pe care le-a trasat savantul ne-au întărit convingerea că posibilitățile de a redescoperi fațetele unei personalități complexe sunt departe de a fi finite. Stă măr-

turie în acest sens noua publicație pe care am lansat-o, „Caietele Sextil Pușcariu”, reînnoșând, la fel ca „Dacoromania”, o tradiție pe care ne-am asumat-o. Să adăușăm la aceasta faptul că, la inițiativa rectorului, o parte dintre lucrările ediției din 2013 ale conferinței noastre au alcătuit sumarul primului număr al noului buletin intitulat „Personalități ale Universității Babeș-Bolyai”, prima apariție din acest an fiind dedicată, în mod firesc, lui Sextil Pușcariu.

Orice scepticism al unora privind capacitatea de a duce pe umeri încă o publicație științifică pare să se frângă din start, din moment ce ne-am întrunit din nou, iată, în acest septembrie capricios, pentru a audia un număr de aproape 60 de comunicări, la care se adaugă lansări de carte, dezbateri și mese rotunde. Vreau să remarc, în acest context, că vom continua seria medalioanelor comemorative. Dacă în urmă cu doi ani am evocat-o pe nepoata savantului, regretata lingvistă Magdalena Vulpe, de data aceasta vom rememora figura unei lexicografe de neuitat: Lia Manoilescu-Pușcariu, fiica marelui lingvist, despre care Iorgu Iordan spunea cândva că mulți dintre lexicografii de după 1950 au fost, într-un fel, „elevii” acestei Doamne. Comunitatea științifică n-ar trebui să facă abstracție de faptul că pasiunea cercetării într-un anumit domeniu se poate transmite benefic și la propriii urmași.

Actele prezentei conferințe vor alcătui, așadar, sumarul volumului al doilea din „Caietele Sextil Pușcariu”, o publicație de tip *proceedings*, care a început să prindă deja contur. Trebuie să recunoaștem că titlul periodicului s-a născut după terminarea conferinței din urmă cu doi ani, în faza de editare a volumului, și suntem decisi să depășim cu mult numărul de apariții ale publicației omonime din 1952–1953, de la Roma, iar apoi de la Seattle. Dar viabilitatea unei astfel de întreprinderi editoriale depinde, în primul rând, de colaboratori, de toți cei prezenți astăzi aici, de lingviști, filologii, istoricii și istoricii literari care împărtășesc aceeași febră a cercetării, convinși că această muncă neobosită nu poate rămâne doar un demers singular, ea însemnând, în același timp, schimb de idei, dezbaterile ultimelor noutăți în domeniu, impunerea celor mai bine fundamentate interpretări.

Ideea subiacentă care ne-a călăuzit în inițierea și promovarea acestei Conferințe Internaționale a fost aceea de a crea, totodată, un cadru propice pentru un proiect ambițios, pe care nu ar mai trebui să-l mai amânăm mult timp: editarea științifică integrală a scrierilor pușcariene. O ediție critică academică, impunătoare, în paginile căreia să se regăsească întreaga operă magistrală a lui Sextil Pușcariu (de la istoria și teoria limbii române la romanistică, de la istoria literaturii la memorialistică), ar fi visul cel mai frumos al generației noastre, vis pe care suntem chemați să-l transpunem în realitate. Colegii noștri de la Iași ne-au devansat prin începerea editării scrierilor lui A. Philippide, șeful școlii lingvistice ieșene, fapt care ar trebui să ne ambiționeze o dată în plus. Și, în mod firesc, reeditarea operei mentorului clujean ar trebui încununată cu scrierea unei monografii reprezentative despre „capul cel mai original” din lingvistica noastră, cum îl definea Eugeniu Coșeriu pe Sextil Pușcariu.

Mulțumindu-vă, încă o dată, pentru prezența atât de semnificativă care ne onorează, declar deschise lucrările Conferinței Internaționale „Zilele Sextil Pușcariu”, ediția a doua. Nu înainte de a vă propune să medităm împreună la un scurt pasaj din articolul programatic pe care Sextil Pușcariu îl semna în deschiderea primului volum din „Dacoromania”, apărut în 1921:

„De la această datorie națională și cerință a vremii nu se poate sustrage nici Muzeul Limbei Române; cu atât mai puțin, cu cât interesul științific pentru limba maternă există de fapt la aproape fiecare om. Dacă studiile filologice nu mai interesează astăzi publicul mare în măsura în care ele pasionau pe părinții și moșii noștri, vina o poartă înaintea de toate filologii înșiși. Aceștia, rupând în mod lăudabil cu romantismul ce stăpânea generația trecută, în loc de a păstra cald interesul pentru studiul limbei, popularizând mijloacele științifice ale școalei celei nouă, s-au închis în turnul de fildeș, pierzându-se în lucrări de amănunt pe care diletanții nu le mai puteau urmări”.

EUGEN PAVEL

*Directorul Institutului de Lingvistică
și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”*